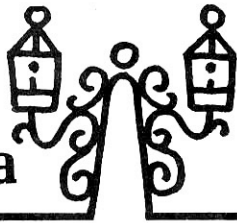

Panu Esperantoa

□ **Oulun** esperantistit ja samalla koko Suomen ovat saaneet arvokkaan lisän kirjallisuutensa, **Allan Mehtosen** kirjoittaman sievästi painetun ja nidotun kirjan nimeltään **Sata vuotta kieltä toivomielellä/Esperanton harrastusta Oulussa 1890-luvulta lähtien**. Kirjansa Mehtonen on kirjoittanut juuri nyt myös siksi, että meneillään on esperantistien juhluvuosi. On kulunut 100 vuotta siitä, kun puolanjuutalainen **Ludvik Zamenhof** sai päähänsä ryhtyä yli Baabelin kielten sekoituksen rakentamaan uutta kansainvälistä kieltä, joka ei loukkaisi yhdenkään kieliryhmän itsetuntoa. Uudella kielellä ei ollut kansallisuutta takanaan.

Tästä asiasta Oulu-lehti haastattelikin Oulun esperantistien puheenjohtajaa (ja kunniajäsentä!), konttoristi Allan Mehtosta elokuun lopussa, joten siitä ei sen enempää. Haastattelusta ei kuitenkaan ilmennyt, että juuri vähää aikaisemmin Mehtoselta oli ilmestynyt mainitsemani kirjanen. Kirja ei varsinaisesti ole myynnissä, mutta kysyä sitä kai voi, ellei jo mennyt kuumille kiville esperantistien tuonoisessa Tampereen kongressissa. Mainioista kirjastoistamme sen ainakin tavoittaa.

□ □ □
□ **Kirja** on sekä hyvin että hauska kirjotettu ja tarjoaa luultavasti parhaillekin Oulun kulttuuri- ja muun historian harrastajille aivan uuttakin tietoa. **Esperanton** ikä on siis vasta 100 vuotta, mutta esperantoharrastusta Oulussa on ollut jo 95 vuotta.

□ **Kaikki** nämä asiat Mehtonen on tutkinut ja pannut hyvään järjestykseen. Hyvin merkittävä asema tässä historiassa on oululaisella Englundin perheellä, sähkösanomakonttorin päällikkö, kollegineuvos **Gustaf Georg Englundilla** ja hänen lapsillaan. Esperanto

alkoi kiinnostaa sekä kollegineuvosta (taisi vielä silloin olla hovineuvos!) että hänen poikaansa **Gustaf Wilhelmiä** eli **Gösta** esperanto alkoi kiinnostaa jo 90-luvun alkuvuosiina, ainakin jo 1892. Gösta oli vasta 15-vuotias ilmoittautuessaan esperanton kannattajaksi. Sittemmin hänestä tuli voimistelun lehtori.

□ □ □
□ **Vuonna** 1893 ilmestyi Oulun uuteen apteekkiin ahvenmaalaisyyntyinen farma-seutti Augustinus eli Gusti Laurén, joka tutustuessaan Englundin perheeseen — myös neuvos oli ahvenmaalainen — rakastui Göstan sisareen **Signeen**. Gösta ryhtyi heti värväämään tulevaa lankoaa (tapaus osoittautui alun-alkaan "vakavaksi") esperantistiksi. Kovalle otti, mutta lopputulos oli, että juuri Lauré-

nista tuli toimielias esperantisti.

□ **Huhtikuussa** 1899 Gusti ja Signe vihittiin Oulussa, mutta samantien he lopullisesti jättivät Oulun. Kotipaikka oli Kanus, pian sen jälkeen Jyväskylä.

□ **Oulussa** jo oli Laurén ehtinyt tehdä asiaansa tunnetuksi kirjoittamalla esperantosta artikkelin sanomalehteen Uleåborgsbladet. Jyväskylässä Laurénista tuli yhdessä **K.J.T. Kuntzin** kanssa ensimmäisen suomenkielisen esperanton kieliopin tekijä ja julkaisija, kustantaja K.J. Gummerus. Oli vuosi 1904. Sittemmin kirjanen ehti viidenteen painokseen.

□ **Mehtonen** kertoo kirjassaan mm. esperantosta näiden mainittujen rakastavien, Gustin ja Signen, salakielenä, ja kertoo **Ilmari Kiannon** esperanton harrastuksesta, josta voi lukea lisää hänen romaanistaan **Avioliitto**, jne.

□ □ □
□ **Oulussa** esperantoa on harrastettu jatkuvasti, joskin hieman puuskittain. Kuvinkin esiteltiin tapaamonia tuttuja ihmisiä alkaen lehtori-rehtori **Kaarlo Metsävainiosta**: parturi **Armas Piirala**, toimittajat **Martti Putaala** ja **Yrjö Kuori-**

koski, joiden harrastuksen hyvin muistankin, konduktööri **Kyösti Huhtala** ja maalari **Wäinö Mehtonen**.

Metsävainion ansioksi on luettavissa, että juuri 80 vuotta täyttänyt Työväenopistomme hänen johtajakaudellaan jo varhaisessa vaiheessa järjesti ensimmäiset esperantokurssit.

□ **Allanin** oma innostus on perintö isältä, joka antoi myös ensimmäisen opetuksen. Ja kummalliset ovat Kohtalon kiemurat, sillä jo vanhanpojan ikää lähennelleen Allanin ne pyöryttivät avioliiton satamaan — esperantoksi. Kohtalo odotti häntä Warsovan asemalla 1959. Vastaanottajan nimi oli **Stanislawa Nowak**, nykyrouva Mehtonen, kuten ehkä arvasittekin.

□ **Oman**kin tarinansa Allan kertoo hyvin hauskaasti ja luontevasti, mikä ei suinkaan aina onnistu, kun kysymys on "minusta ittestäni". — Monien välivaiheiden jälkeen nykyinen Oulun esperantoseura — Esperanto-societo de Oulu r.y. perustettiin vasta 1978, mutta harva seura syntyy yhtä vanhoille ja vahvoille perinteille ja perustoille. Juhlavuoden onnittelemi sinjor Mehtoselle ja hänen seuralleen!

Kuvassamme, jota ei aikaisemmin ole julkaistu missään, Oulun Englundien perhe kevättalvella 1897: vanhemmalta Gösta, Signe, Georg, Ragnar, Frithiof, Ester, joka eli 100-vuotiaaksi, Hilda ja Sigurd. Kuvan omistaa Signe Laurénin tytär, dipl.ins. Ingeborg Laurén, Helsinki